

Analyse | kraka

13. marts 2013

Nogle konsekvenser af skærpede adgangskrav for optag på læreruddannelsen

Af Esben Anton Schultz

Regeringen har sammen med V, K og DF netop indgået en aftale om en ny læreruddannelse, som gælder fra sommeroptaget 2013. Et væsentligt element i aftalen er, at der indføres en adgangskvotient på 7,0 (efter 7-trinsskalaen) samt optagelsessamtaler for øvrige ansøgere. Denne analyse ser nærmere på, hvordan de skærpede optagelseskra v umiddelbart kan forventes at påvirke optaget på læreruddannelsen.

Hovedkonklusioner

- Omkring 72 pct. af dem, der i 2010 blev optaget på læreruddannelsen på baggrund af en studentereksamen, havde et gennemsnit på under 7, og ville derfor ikke opfylde det nye karakterkrav.
- De skulle derfor have været optaget via samtaler, hvis de nye adgangskrav havde været gældende. Hertil kommer alle dem, der optages uden at have studentereksamen, og som derfor også skulle have været til samtale efter de nye regler.
- Det svarer hypotetisk til, at der skulle være gennemført ca. 2.700 optagelsessamtaler, hvis alle var erklæret egnede – eller at 75 pct. af de optagne skulle have været til samtale. Oveni kommer optagelsessamtaler med alle de ansøgere, der ender med ikke at blive optaget på læreruddannelse.
- På nogle læreruddannelser er de nye adgangskrav en særlig stor udfordring. Eksempelvis var det mere end 80 pct. af dem, der blev optaget på Blaagård i 2010 med gymnasial baggrund, som havde under 7 i snit fra gymnasiet – og knap 90 pct. skulle have været til samtale. Det samme gælder læreruddannelserne i Skive, Haderslev, Silkeborg og Hjørring.
- Med det nye karakterkrav sigtes efter at rekruttere studenter, som har de høje karakterer fra gymnasierne. I 2010 var det således de ca. 40 pct. "bedste", som fik en studentereksamen med mere end 7 i snit. Blandt de, der blev optaget på læreruddannelsen (på en studentereksamen), var det derimod kun ca. 25 pct. der havde over 7 i snit. Mere end halvdelen havde et gennemsnit, som var under 5,7.
- De skærpede adgangskrav kan medføre et fald i antallet personer, der søger ind på læreruddannelse, men nok også, at ansøgersammensætningen gradvist kan blive ændret i retning af, at flere med høje gymnasiekarakterer søger mod lærergerningen.

- Men virkningernes størrelse er svære at vurdere. De afhænger af hvilken rolle samtalerne kommer til at spille i praksis – dvs. om der sker en reel selektion efter karakterniveau - og hvorvidt de større karakterkrav virker afskrækkende for personer med lave snit.
- Desuden er der ingen sikkerhed for, at kravet om et højt snit i sig selv kan gøre læreruddannelserne tiltrækkende for unge med høje karakterer. Denne gruppe har jo netop mange andre uddannelsesmuligheder at vælge imellem, ofte med bedre lønforhold – og de kunne i forvejen være kommet ind på læreruddannelsen, hvis de havde haft lyst til det.
- Hvis det lykkes at tiltrække flere med høje karakterer til læreruddannelsen, så kan det formentlig gavne den rent (bog)faglige kvalitet i undervisningen. Det kan i givet fald medføre væsentlige langsigtede samfundsøkonomiske fordele. Men samtidig skal man huske, at disse personer så må fravælge nogle andre uddannelser, som vi så får mindre af. Det indebærer et tab, som også skal med, når man tager stilling de nye adgangskrav.

Kontakt

Forskningschef
Esben Anton Schultz
Tlf. 2681 5779
E-mail ess@kraka.org

Baggrund

Regeringen har sammen med Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti netop indgået en aftale om en ny læreruddannelse, som træder i kraft fra sommeroptaget 2013.

Et centralt element i aftalen er, at der indføres skærpede krav for optag på læreruddannelsen. Konkret indføres en centralt fastsat optagelseskvotient på 7,0 kombineret med optagelsessamtaler på det enkelte uddannelsessted for øvrige ansøgere. Der er i aftalen lagt op til, at de enkelte professionshøjskoler selv kan fastsætte indhold og omfang af optagelsessamtalerne og på den baggrund vurdere, om de vil optage ansøgeren på uddannelsen. Uddannelsesministeriet vil dog udarbejde en interviewramme og en vejledning, som professionshøjskolerne kan anvende i forbindelse med optagelsessamtalerne.

Hensigten med de skærpede adgangskrav er at gøre læreruddannelse mere attraktiv for dygtige studerende og medvirke til at frafaldet – især på uddannelsens første år – reduceres.

Denne analyse ser nærmere på, hvor mange ansøgere, der ikke opfylder karakterkravet i dag, og som derfor i princippet skulle være optaget via samtaler på læreruddannelsen. Desuden sammenlignes gymnasiekaraktererne for de optagne på læreruddannelsen med karaktererne for alle dem, der har afsluttet en gymnasial uddannelse.

Hvor mange lever op til karakterkravet – og hvor mange samtaler kan der blive tale om?

For at undersøge, hvor mange optagelsessamtaler de skærpede adgangskrav potentielt kan give anledning til, tages udgangspunkt i gruppen af personer, der blev optaget på læreruddannelsen i 2010.¹

I 2010 blev der optaget 3.550 på læreruddannelsen, og af dem havde knap 90 pct. gennemført en gymnasial uddannelse, jf. tabel 1. Der resterende godt 10 pct. uden en gymnasial uddannelse blev optaget på baggrund af en individuel vurdering af deres kompetencer.

Blandt de optagne på læreruddannelsen med en gymnasial uddannelse var der på landsplan mere end 7 ud af 10, som havde et gymnasiegennemsnit under 7. Det vil sige at mere end 70 pct. ikke ville kunne komme ind på karaktererne alene, og skulle derfor have været til samtale. Hertil kommer at de der tidligere blev optaget uden gymnasial baggrund, også skal til samtale fremover.

På den baggrund kan man opgøre, at 75 pct. af dem, der i 2010 blev optaget på læreruddannelsen, skulle have gennemført optagelsessamtaler for at blive optaget, hvis de nye adgangskrav havde været gældende. Hvis antallet og sammensætningen af ansøgere til læreruddannelsen hypotetisk antages at være den samme som i 2010, skal der således med de nye adgangskrav gennemføres ca. 2.700 optagelsessamtaler. Hertil

¹ 2010 er det seneste år, hvor der både foreligger registeroplysninger om studieoptag og karaktergennemsnit fra gymnasiale uddannelser.

kommer alle optagelsessamtalerne med ansøgere, der ikke bliver optaget på læreruddannelse.

Tabel 1: Optagne på læreruddannelsen i 2010 og konsekvensen af den nye læreruddannelse

	Antal optagne*	Andel med gymnasial uddannelse	Andel med gymnasial uddannelse, der har et karaktergennemsnit på under 7	Skøn for antal optagelsessamtaler med ny læreruddannelse**	Skøn for andel, der skal optages gennem samtaler med ny læreruddannelse
		Pct.	Pct.		Pct.
I alt	3.547	89,3	72,2	2.665	75,1
Haderslev - UCSYD***	172	75,6	86,2	154	89,5
Blaagaard/KDAS - UCC	485	92,2	84,8	417	86,0
Silkeborg - VIA UC	251	91,2	82,1	210	83,7
Skive - VIA UC	116	76,7	82,0	100	86,2
Hjørring - UCN	72	84,7	80,3	60	83,3
Aalborg - UCN	308	90,9	78,2	247	80,2
Odense - UCL	263	92,0	76,4	206	78,3
Vordingborg - UCSJ	117	85,5	76,0	93	79,5
Campus Roskilde - UCSJ	189	84,7	75,0	149	78,8
Holbæk - UCSJ	65	83,1	72,2	50	76,9
Esbjerg - UCSYD***	171	84,8	71,7	130	76,0
Zahle - UCC	407	92,1	71,2	299	73,5
Jelling - UCL	111	78,4	69,0	84	75,7
Nørre Nisum - VIA UC	98	80,6	68,4	73	74,5
Aarhus - VIA UC	410	96,3	56,5	238	58,0
Frederiksberg - Metropol	312	94,2	46,6	155	49,7

Anm.: * De er tre optagne (én fra læreruddannelsen i Haslev og to fra læreruddannelsen på Bornholm), som af fortrolighedshensyn ikke er medtaget i denne opgørelse.

** Angiver hvor mange af de optagne på læreruddannelsen i 2010, som enten ikke havde gennemført en gymnasial uddannelse eller ikke havde et gymnasiegennemsnit på under 7. Hvis optagelseskravene i aftalen om ny læreruddannelse havde været gældende i 2010, skulle alle disse ansøgere have været optaget via samtaler. Beregnet ud fra en forudsætning om, at aftalen ikke i sig selv ændrer på ansøgersammensætningen til læreruddannelsen.

***UC Syddanmark blev først dannet 1. januar 2011.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

De nye optagelseskrav vil stille særligt store krav til nogle uddannelsessteder. Eksempelvis havde 25 pct. af de optagne på læreruddannelsen i Haderslev i 2010 ikke gennemført en gymnasial uddannelse. Samtidigt havde mere end 85 pct. af ansøgerne med en gymnasial uddannelse et karaktergennemsnit, der var mindre end 7.

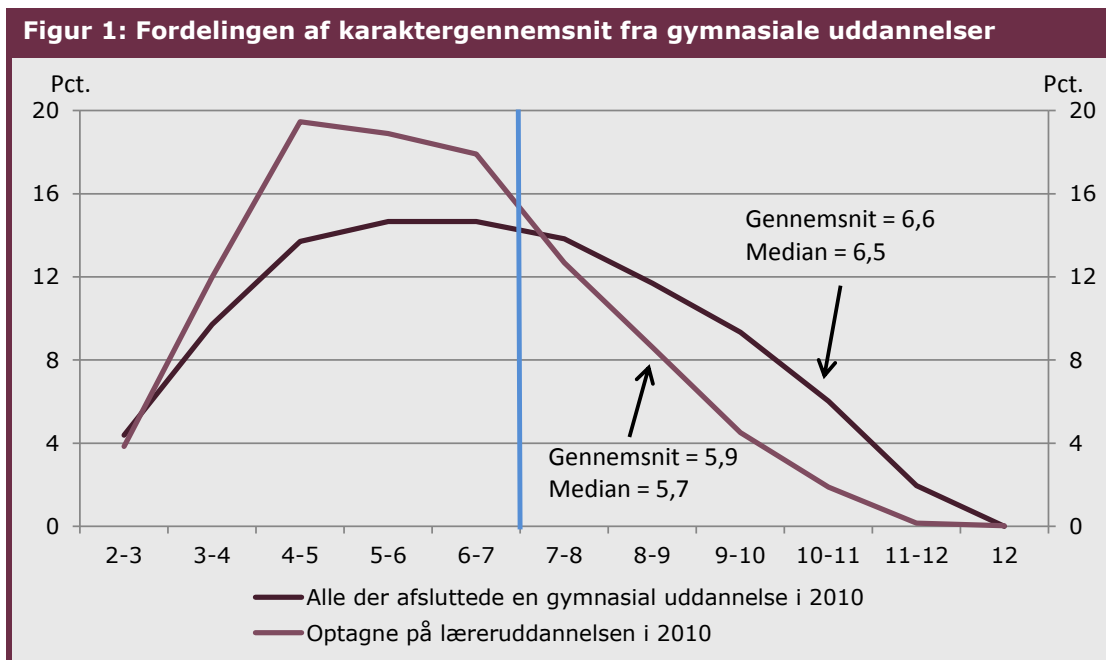
Det indebærer, at knap 90 pct. af dem, der søger om optagelse på læreruddannelsen i Haderslev, skulle være optaget gennem samtaler. Nogenlunde samme andel skulle være optaget via samtaler på læreruddannelserne i Søborg (Blaagaard seminariet), Silkeborg, Skive og Hjørring. I den modsatte ende ligger læreruddannelsen på Frederiksberg, hvor omkring 50 pct. af ansøgerne skulle være optaget via samtaler med de nye adgangskrav.

Hvordan klarer optagne på læreruddannelsen sig på gymnasiale uddannelser?

De nye krav om et karaktergennemsnit over 7 retter sig mod personer med de høje gymnasiekarakterer. De der optages på læreruddannelserne har derimod typisk karakterer, som ligger et godt stykke under 7 .

Figur 1 viser fordelingen af gymnasiekarakter for optagne på læreruddannelse i 2010 og alle dem, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2010. Det ses, at optagne på læreruddannelsen i gennemsnit har lavere gymnasiekarakterer end gennemsnittet blandt alle dem, der afslutter en gymnasial uddannelse. For de optagne på læreruddannelsen, havde ca. halvdelen et snit under 5,7 (medianen). For alle med gymnasial baggrund var medianen på 6,5.

Den nye adgangskvotient på 7,0 på læreruddannelsen er således et stykke over karaktergennemsnittet blandt dem, der i dag bliver optaget på læreruddannelsen. Det er også højere end gennemsnitskarakteren for alle, der afslutter en gymnasial uddannelse. Et gymnasiegennemsnit på 7,0 svarer til, at man er blandt de godt 40 pct., der opnår de højeste karakterer på gymnasiale uddannelser.

Anm.: Karaktergennemsnit er angivet efter 7-skalaen. Omregning fra 13-skalaen til 7-trinsskalaen er sket ved hjælp af Undervisningsministeriets omsætningstabel, jf. <http://www.uvm.dk/1-fokus/7-trins-skalaen/Omregning-af-karaktergennemsnit>.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.